

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Maskavas iela 5, Rīga, LV – 1050; tālr.: 67075824; fakss: 67223542; e-pasts: vugd@vugd.gov.lv; www.vugd.gov.lv

Rīgā

10. 08. 2015

Nr. 22-1.22/1227

Uz _____ Nr. _____

Latvijas Republikas Saeimas
Parlamentārās izmeklēšanas
komisijai Par Latvijas valsts
rīcību, izvērtējot 2013.gada
21.novembrī Zolitūdē notikušās
tragēdijas cēloņus, un turpmākajām
darbībām, kas veiktas normatīvo
aktu un valsts pārvaldes un
pašvaldību darbības sakārtošanā,
lai nepieļautu līdzīgu tragēdiju
atkārtošanos, kā arī par darbībām
minētās tragēdijas seku novēršanā

Jēkaba iela 11
Rīga, LV-1811

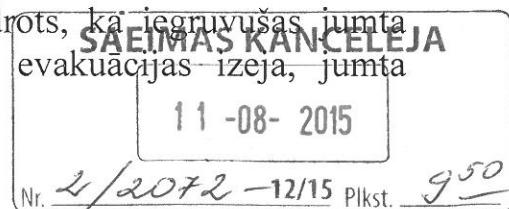
Par atbildīgo glābšanas dienestu
gatavību krīzes situācijās

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (turpmāk – VUGD) pēc
pieprasījuma nosūta informāciju par atbildīgo glābšanas dienestu gatavību krīzes
situācijās:

1. Par ugunsdzēsēju darbu Zolitūdes tragēdijā un seku likvidēšanā

VUGD Rīgas reģiona zvanu centrs 2013.gada 21.novembrī plkst.17:46
saņēma informāciju, ka Priedaines ielā 20, Rīgā (Zolitūdē) veikalā „Maxima XX”
iebrucis jumts un ēkā atrodas daudz cilvēku. Nekavējoties uz notikumu tika izsūtīti
ugunsdzēsības automobiļi ar personālu, kā arī par notikumu tika paziņots
Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam. Plkst.18:00 notikuma vietā
ieradās pirmie divi ugunsdzēsības automobiļi.

Veicot izlūkošanu notikuma vietā, tika noskaidrots, ka iegruvušas jumta
konstrukcijas veikala daļā, kur izvietotas kases un evakuācijas izeja, jumta

iebrukšanas platība apmēram 500 m², zem sabrukušajām betona konstrukcijām dzirdamas cilvēku balsis, ir daudz cietušo smagā stāvoklī.

Notikuma vietā turpināja ierasties VUGD tehnika un personāls, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādes, satiksmes regulēšanai un notikuma vietas ierobežošanai tika iesaistīta Valsts policija un Rīgas pašvaldības policija.

Tika izveidoti četri darba iecirkņi, katrā no tiem nozīmēta atbildīgā VUGD amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi (turpmāk – amatpersona), kas organizēja darba iecirkņa darbu un personāla maiņas, glābšanas darbi norisinājās pēc principa – vispirms glābt cilvēkus, kurus vieglāk atbrīvot – no vieglāk cietušā uz smagāk cietušo, kā arī tika izveidots operatīvais štābs.

Plkst.19:03 notika otrs veikala jumta nogruvums veikala vidusdaļā, kur bija izveidots viens no darba iecirkņiem (pirms darba iecirkņa izveidošanas tika rūpīgi vizuāli pārbaudītas ēkas nesošās konstrukcijas un vizuāli defekti netika konstatēti). Jumta konstrukcijas uzkrīta ugunsdzēsējiem glābējiem, kas tajā brīdī veica cilvēku glābšanu – nogruvumā gāja bojā trīs VUGD amatpersonas, dažādu smaguma pakāpju traumas guva 13 VUGD amatpersonas.

Plkst.19:17 notikuma vietā ieradās VUGD priekšnieks un pārņēma glābšanas darbu vadību. Uz to brīdi notikuma vietā atradās 18 ugunsdzēsības tehnikas vienības un strādāja apmēram 100 ugunsdzēsēji glābēji.

Rīgas dome organizēja nepieciešamās inženiertehnikas piesaistīšanu – glābšanas darbos sadarbībā ar SIA „Tilts”, SIA „Rīgas tilti”, SIA „ARSAVA”, AS „Ceļu pārvalde”, SIA „Viadukts”, SIA „Roadex” tika iesaistīti pieci autoceltņi, pieci frontālie iekrāvēji, universālais ekskavators, divi traktori ar kausiem, kā arī kravas automašīnas.

Notikuma vietā pēc Nacionālo bruņoto spēku karavīru ierašanās tika izveidots piektais darba iecirknis, iesaistot karavīrus gruvešu novākšanā ēkas ārpusē.

Pirmajās četrpadsmit stundās notikuma vietā strādāja 192 ugunsdzēsēji glābēji, 17 Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādes, 215 Valsts policijas amatpersonas, 46 Rīgas pašvaldības policijas darbinieki, 110 Nacionālo bruņoto spēku karavīri un zemessargi.

Līdz 22.novembra plkst.00:35 kopumā tika atrasti un iznesti no drupām 35 cietušie un seši bojā gājušie. Ar roku rīku, hidraulisko instrumentu un autoceltņu palīdzību tika veikta cilvēku glābšana, kā arī gruvešu izvākšana no ēkas celtniecības atkritumu konteineros. Plkst.21:06 bojā gājušo skaits jau sasniedza 51.

23.novembrī glābšanas darbi turpinājās, plkst.16:59 tika ziņots par 54. bojā gājušā (pēdējā) atrašanu. Apmēram pēc 48 stundām pēc pirmā jumta iebrukuma (plkst.17:52) notika trešais nogruvums veikala labajā pusē, cietušo šajā nogruvumā nebija.

24.novembrī darbos tika iesaistīti SIA „E Būvvaldība” traktors demolators un SIA „Alfis” frontālais iekrāvējs un kravas automobilis, ēkas kreisajā pusē tika izveidota jauna ieeja.

25.novembrī plkst.15:40 glābšanas darbi tika pabeigti.

Glābšanas darbus notikuma vietā apgrūtināja sagruvušie dzelzsbetona bloki

un metāliskās kopnes, kuru pacelšanai un cilvēku atbrīvošanai bija nepieciešams izmantot autoceltnus, kā arī jumta terases labiekārtošanai izmantotie materiāli (oļi, augsnes kārtas, hidroizolācijas plēve, betona bruģis), ko vajadzēja ar lāpstām norakt un pārvietot ārpus veikala telpām.

Glābšanas darbos, tehniskā nodrošinājuma un glābšanas darbu koordinēšanā kopumā piedalījās 557 VUGD amatpersonas un darbinieki. Glābšanas darbu laiks – 93 stundas 54 minūtes. Glābšanas darbos tika izmantotas: 13 ugunsdzēsības autocisternas, divas autokāpnes, divi auto pacelāji, divas glābšanas automašīnas, divi tehniskās palīdzības automobiļi, pieci autoceltni, pieci iekrāvēji u.c. tehnika.

Glābšanas darbos iesaistīto VUGD amatpersonu un darbinieku skaits bija pietiekošs, tomēr jāņem vērā tas, ka tika iesaistītas VUGD amatpersonas ne tikai no Rīgas reģiona pārvaldes, bet arī no citām VUGD teritoriālajām struktūrvienībām (Vidzemes reģiona brigādes un Zemgales reģiona brigādes), līdz ar to var secināt, ka, ja tajā pašā laikā notiktu vēl kāds liela mēroga notikums (katastrofa), resursu pilnvērtīgai pasākumu īstenošanai varētu nepietikt.

2. Esošās sistēmas apraksts glābšanas dienestiem (Sistēma un konkrēti VUGD).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumiem Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” VUGD ir iekšlietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde un atbilstoši kompetencei īsteno valsts politiku ugunsdrošības, ugunsdzēsības, civilās aizsardzības un vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura “112” darbības jomā.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, VUGD īsteno šādus uzdevumus:

- apzina ugunsdrošības stāvokli Latvijā un iespējamās apdraudējumus un, pamatojoties uz to analīzi, sniedz valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī citām personām priekšlikumus par situācijas uzlabošanu ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā;
- organizē un veic preventīvas pasākumus valsts ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā;
- piedalās rūpniecisko avāriju riska novērtēšanai un samazināšanai veikto pasākumu izvērtēšanā;
- vada un veic ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbus;
- sadarbībā ar citām institūcijām veic neatliekamās reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām radiācijas drošības un kodoldrošības prasībām;
- sadarbībā ar citām institūcijām veic un vada neatliekamās avāriju seku likvidēšanas pasākumus;
- nodrošina vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura „112” zvanu saņemšanu, apstrādi un, ja nepieciešams, to pāradresēšanu citiem operatīvajiem dienestiem;
- atbilstoši kompetencei organizē un īsteno civilās aizsardzības pasākumus;

- atbilstoši kompetencei izstrādā ugunsdrošību, ugunsdzēsību, glābšanu un civilo aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu projektus, kā arī piedalās atzinumu sagatavošanā par normatīvo aktu projektiem, kurus izstrādā citas institūcijas;

- apmāca ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī civilās aizsardzības pasākumos iesaistāmās personas un organizē to darbību;

- informē sabiedrību ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā;

- vāc, saglabā un popularizē sabiedrībā ar Latvijas ugunsdzēsības vēsturi un mūsdienām saistītās vērtības, kā arī sekmē to izmantošanu sabiedrības izglītošanai.

Savstarpējo sadarbību un koordināciju katastrofu gadījumos nosaka Valsts civilās aizsardzības plāns¹ un pašvaldību civilās aizsardzības plāni (apstiprina attiecīgās pašvaldības domes priekšsēdētājs). Vienlaikus VUGD ir noslēgti divpusējie sadarbības dokumenti ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un AS "Latvenergo" u.c..

Darbs tiek organizēts trijos līmeņos (notikuma vieta, pašvaldības līmenis, valsts līmenis) pamatojoties uz minēto sadarbības kārtību, kā arī ņemot vērā ārējos normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecīgajam apdraudējumam. Atkarībā no katastrofas veida reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamajos pasākumos notikuma vietā vada VUGD amatpersona vai atbilstoši kompetencei – Valsts civilās aizsardzības plānā (30.pielikumā) vai pašvaldību civilās aizsardzības plānos norādītās valsts iestādes amatpersonas.

Pašvaldības līmenī ir izveidotas pašvaldību civilās aizsardzības komisijas (71), kas ir koordinējošas un konsultatīvas institūcijas un kuru sastāvā ir dažādu institūciju pārstāvji. Valsts līmenī ir izveidota Krīzes vadības padome, kas ir koordinējoša un konsultatīva institūcija.

VUGD organizē un veic apmācības, apmācot pašvaldību civilās aizsardzības komisijas ar četru gadu regularitāti. Apmācības programmas ietvaros – sešas stundas tiek veikta teorētiskā apmācība un vienu stundu teorētiskās civilās aizsardzības mācības par vienu no apdraudējumiem (plūdi, vētra, elektrotīklu bojājumi, epizootija, bīstamo ķīmisko vielu noplūde).

Iedzīvotāji informāciju un brīdinājumu par katastrofu, kā arī turpmāko rīcību var saņemt, ja, dzirdot trauksmes sirēnas, ieslēgs radio (Latvijas radio, radio SWH, radio Skonto, Kristīgais radio) vai TV (LTV1, LTV7, LNT, TV3, TV5, Pirmais Baltijas kanāls). Ņemot vērā, ka trauksmes sirēnas uzstādītas tikai pilsētās, paredzēts, ka brīdināšana var tikt veikta, izmantojot operatīvo dienestu transportlīdzekļus un skaļruņus. Informāciju var iegūt arī VUGD mājaslapā par apdraudējumiem, kas skar dienesta kompetenci.

Ņemot vērā apdraudējumu veidu dažādību un katastrofu mērogu (valsts un reģionālais), sistēmas darbības novērtēšana (arī uzskaitē) tiek veikta katrā konkrētā katastrofā atbilstoši Valsts civilās aizsardzības plāna 31.pielikumam. Novērtēšanu veic ministrijas, kuru padotībā esošie dienesti un iestādes iesaistītas reaģēšanā. Pasākumu izpildes novērtēšanā izmanto kritērijus – savlaicīgums, efektivitāte,

¹ Apstiprināts ar Ministru kabineta 2011.gada 9.augusta rīkojumu Nr.369 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu".

nodrošinājums. Pasākumu izpildes vai resursu iesaistīšanas savlaicīgumu novērtē, salīdzinot Valsts civilās aizsardzības plānā noteiktos pasākumu izpildes termiņus ar faktiski patērēto laiku pasākumu īstenošanai katastrofās. Pasākumu efektivitāti novērtē ar kritēriju "efektīvi", ja sasniegtie rezultāti atbilst izvirzītam mērķim, un „neefektīvi”, ja pasākumu izpildes gaitā mērķis nav sasniegts. Mērķi atbilstoši konkrētā apdraudējuma veidam un apmēriem nodefinē atbildīgā ministrija, kuras padotībā esošie dienesti un iestādes iesaistītas reaģēšanā. Pasākumu nodrošinājumu novērtē ar kritērijiem „pietiekošs” vai „nepietiekošs”. Ja ministriju novērtēšanā norādīti kritēriji, kas negatīvi raksturo sistēmas darbību katastrofās, ministrijas sagatavo ziņojumu par attiecīgo novērtējumu. Novērtējumu un ziņojumu ministrijas iesniedz Iekšlietu ministrijai.

3. Esošās sistēmas trūkumi

2013.gada 10.maijā veicot trauksmes sirēnu gatavības pārbaudi, tika veikta socioloģiskā aptauja (Pētījumu centrs SKDS) par civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas efektivitāti. Pēc minētā pētījuma tika iegūti šādi rezultāti (secinājumi):

- 1) problēmas sadarbībā, tostarp, saistībā ar elektronisko plašsaziņas līdzekļu (radio, televīzija) darba laiku (problēmas informācijas pārraidīšanā nakts laikā);
- 2) pārāk ilgs laiks (~30min), lai aktivizētu civilās trauksmes un apziņošanas sistēmu pilnībā, izveidojot 10 paziņojuma parauga veidlapas (televīzijai, radio, ziņu aģentūrai);
- 3) ir jāuzlabo iedzīvotāju sagatavotība/informētība par rīcību izdzirdot trauksmes sirēnas (35 % iedzīvotāju nezina, kā jārikojas izdzirdot trauksmes sirēnu signālu);
- 4) nepieciešams regulāri veikt trauksmes sirēnu sistēmas tehniskās apkopes un remontus;
- 5) civilās trauksmes un apziņošanas sistēma nepārklāj vairākas blīvi apdzīvotas vietas valstī. Nepieciešams attīstīt esošo sistēmu vai izveidot papildus apziņošanas sistēmu, izmantojot jaunākas tehnoloģijas;
- 6) problēmas, kas saistītas ar trauksmes sirēnu uzstādīšanas vietām (ēku jumti, uz kuriem uzstādītas trauksmes sirēnas) 33,5% uzstādītas uz privātīpašumā esošām ēkām, 66,5% uz valsts un pašvaldību īpašumā esošām ēkām.

Pēc administratīvi teritoriālās reformas valstī pašvaldības līmenī ir izveidotas 71 pašvaldību civilās aizsardzības komisijas, kas kopumā valstī veido sadrumstalotu struktūru katastrofu pārvaldīšanā un rada grūtības apmācības procesā, kā arī dalībnieku nozīmēšanu tajās.

3.1. Atbilstošas tehnikas neesamība

VUGD funkciju nodrošināšanai paredzētie transportlīdzekļi tiek izmantoti ievērojami intensīvāk nekā, piemēram, administratīvām vajadzībām paredzētie transportlīdzekļi. VUGD transportlīdzekļu ekspluatācijas periods, kad sākas apjomīgs finanšu līdzekļu ieguldījums remontā un atjaunošanā, ir aptuveni pieci gadi. To ietekmē tas, ka transportlīdzekļus izmanto operatīvajiem darbiem 24 stundas diennaktī (transportlīdzekļus intensīvāk izmanto nakts laikā, savukārt lielākais nobrauktais attālums ir ārpus republikas pilsētām, slikts ceļa segums, neiekārtotas piebrauktuves pie ūdens ņemšanas vietām). Ņemot vērā ugunsgrēku dzēšanā un glābšanas darbu veikšanā iesaistīto transportlīdzekļu ekspluatācijas ilgumu, to nolietojumu un tehnisko stāvokli, ir apgrūtināta VUGD kvalitatīva funkciju izpilde. Transportlīdzekļus nepieciešams bieži remontēt, remontu ir ilgstoši. Novecojošo transportlīdzekļu un to speciālā aprīkojuma (ugunsdzēsības sūkņi, motorsūkņi, stobri u.c.) rezerves daļas ir dārgas, grūti pieejamas un dažreiz to cenas vairākkārt pārsniedz paša transportlīdzekļa vērtību. Remonta darbu ilgums kavē tehnikas iesaistīšanu darbā, to nepieciešams aizvietot ar rezerves tehniku vai nepieciešams piesaistīt tehniku no blakus esošajām VUGD struktūrvienībām.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 21.jūnija noteikumiem Nr.458 "Noteikumi par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ugunsgrēku dzēšanai un glābšanas darbiem nepieciešamajām iekārtām, speciālo un tehnisko aprīkojumu, kā arī tā normām" VUGD funkciju izpildei nepieciešami:

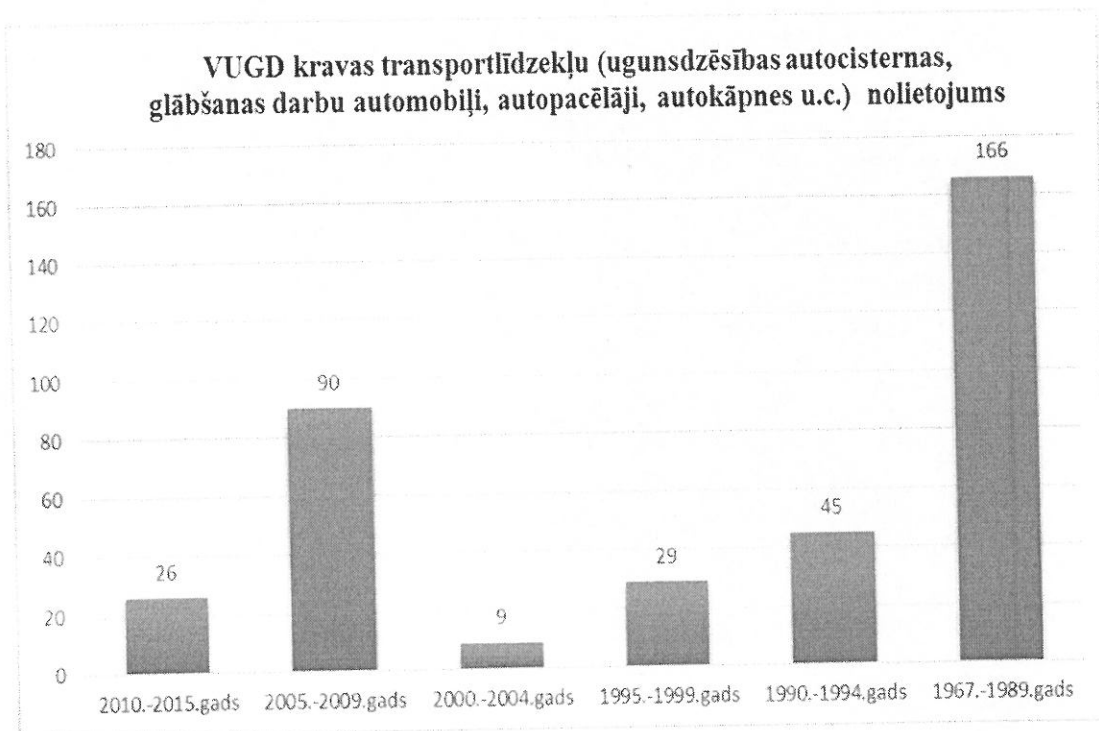
Speciālo transportlīdzekļu tehnikas nosaukums	Nepieciešamais skaits ²	Esošais skaits ³
Konteineru vedēji ar aprīkotiem konteineriem	6	4
Ugunsdzēsības autocisternas	322	227
Glābšanas darbu automobiļi	47	17
Autopacēlājs vai autokāpnes	46	34
Ūdenslīdzēju automobiļi	45	5
Automobiļi, kas aprīkoti ar gaisa putu dzēšanas iekārtām	20	1
Pretdūmu dienesta automobīlis	47	1
Automobiļi, kas aprīkoti ar ugunsdzēsības šļūtenēm	45	7
Ķīmisko avāriju automobiļi	45	5
Ugunsdzēsības sūkņu automobiļi	45	6
Automobiļi, kas aprīkoti ar pulvera dzēšanas	5	0

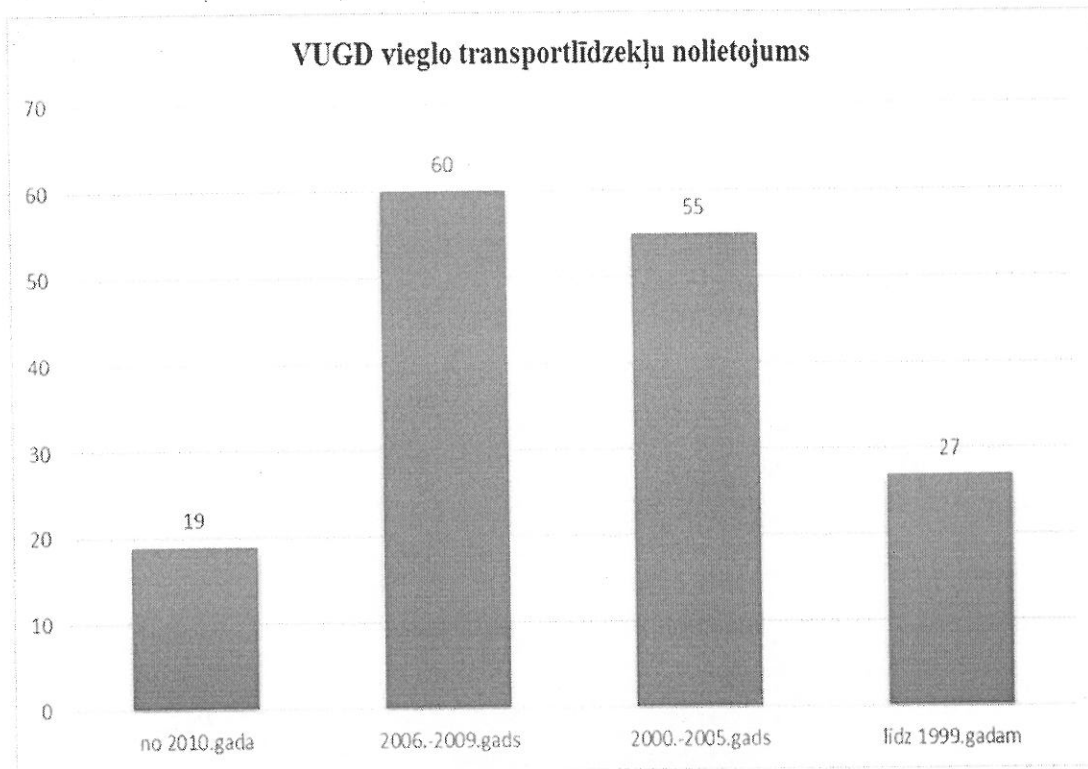
² Ministru kabineta 2011.gada 21.jūnija noteikumi Nr.458 "Noteikumi par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ugunsgrēku dzēšanai un glābšanas darbiem nepieciešamajām iekārtām, speciālo un tehnisko aprīkojumu, kā arī tā normām".

³ Informācija no Pārskata par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbību 2014.gadā (sagatavots 2015.gada februārī).

iekārtām		
Vieglie vai apvidus automobiļi	183	167
Operatīvā štāba automobiļi	46	1
Kravas automobiļi vai furgoni	82	25
Piekabes	248	130
Visurgājēji	138	0
Kvadracikli un sniega motocikli	323	8
Universālie iekrāvēji ar aprīkojumu un piekabi	8	1
Autobuss (līdz 25 sēdvietām)	9	2
Autobuss (virs 25 sēdvietām)	3	1
Kuģošanas līdzekļi	137	87

Speciālo transportlīdzekļu skaits neatbilst minētajiem Ministru kabineta noteikumiem, bet to pietiekams daudzums ir ļoti svarīgs VUGD funkciju nodrošināšanai.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu ugunsdzēsēju glābēju darbu, nepieciešams pilnveidot materiāli tehnisko bāzi, kuru aptuvenās izmaksas sastāda 1 261 058 *euro* (2016.gads) un 1 262 058 *euro* (2017.gads), kā arī ņemot vērā autotransporta nolietojumu, nepieciešams katru gadu atjaunot autotransportu, kuru iegādes aptuvenās izmaksas katru gadu sastāda 10 221 295 *euro*⁴.

3.2. Depo nav aprīkoti, apstākļi slikti, tehnika neatbilstoša utt.

Kopš 2014.gada VUGD ekspluatācijā izmantotās depo ēkas ir nodotas apsaimniekošanā Nodrošinājuma valsts aģentūrai.

VUGD resursi ir izvietoti 92 depo ēkās, kuru daudzums ir nepietiekams, ņemot vērā attālumu izbraukšanai no tām uz ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbiem, jo vairākos valsts reģionos attālums no ugunsdzēsības depo ēkas līdz notikuma vietai ir 30 līdz 50 km. Šāds attālums ir par lielu, lai nodrošinātu Ministru kabineta 2004.gada 3.februāra noteikumos Nr.61 „Kārtība, kādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests veic un vada ugunsgrēku dzēšanu un glābšanas darbus” prasību par ierašanos notikuma vietā izpildi, līdz ar to iespējami gadījumi, kad iedzīvotāji savlaicīgi nesaņem palīdzību dažādos negadījumos (ugunsgrēki, avārijas u.c.), kā arī savlaicīgi netiek uzsākta kaitējuma īpašumam un videi novēršana.

Depo ēkas ir novecojušas, jo no visām ēkām, 29 būvētas līdz 1940.gadam, 60 būvētas laikposmā no 1940. – 1992.gadam. Turklāt VUGD depo ēku ierobežotā platība un funkcionalitāte liedz perspektīvā izvietot mūsdienīgas ugunsgrēku dzēšanai un glābšanas darbiem nepieciešamās iekārtas, speciālo un tehnisko

⁴ Aprēķini veikti pēc provizoriskām cenām, jo iepirkumu procedūras rezultātā cena var mainīties.

aprīkojumu, kā arī nenodrošina drošus darba apstākļus.

Sadarbojoties ar ASV vēstniecības Aizsardzības sadarbības biroju un ASV Armijas Inženieru korpusu, ASV Bruņoto spēku Virspavēlniecības Eiropā Civilās sadarbības programmas ietvaros veikta atsevišķu teritoriālo struktūrvienību depo ēku telpu renovācija. 2008.gadā tika uzsākta VUGD Kurzemes reģiona brigādes Ventspils daļas mācību torņa renovācija. 2011.gada nogalē noslēgti trīs līgumi par desmit iestādes daļu un posteņu ēku remontdarbiem Limbažos, Madonā, Aizkrauklē, Līvānos, Ķeipenē, Gulbenē, Strenčos, Valkā, Liepājā un Ventspilī. Veicamo darbu apjoms katrā no depo ir atšķirīgs, piemēram, depo garāžu vārtu un jumta nomaiņa Strenču un Līvānu depo, kā arī jaunu garāžu celtniecība Aizkraukles un Gulbenes depo. 2012.gadā visos objektos tika uzsākti būvdarbi, 2013.gadā būvdarbi visos iepriekš minētajos objektos tika pabeigti.

2014.gadā tika uzsākti pirmie darbi, lai realizētu plānoto II kārtas sadarbību. Tika apzināti VUGD Vidzemes reģiona brigādes Valmieras daļā veicamie renovācijas darbi un sagatavota iepirkumam nepieciešamā informācija, lai 2015.gadā sadarbības partneri varētu veikt iepirkumu un uzsākt Valmieras daļas renovācijas darbus. II kārtā plānots veikt būvdarbus arī Jelgavas daļā, Jēkabpils daļā un Dagdas postenī.

2014.gada 4.decembrī atklāts jaunais VUGD Vidzemes reģiona brigādes Cēsu daļas depo, kas ir pirmais kopš Latvijas Republikas neatkarības atgūšanas mūsdienu prasībām atbilstoši uzbūvētais depo. 2015.gada 10.jūnijā atklāts jaunais VUGD Vidzemes reģiona brigādes Valkas depo komplekss, kas būvēts piesaistot Eiropas Savienības līdzfinansējumu.

Ņemot vērā esošo situāciju, VUGD ir nepieciešams veikt 15 depo jaunbūvi, 32 esošo depo rekonstrukciju, 40 esošo depo renovāciju.

Jāatzīmē, ka Valdības rīcības plānā Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerētās darbības īstenošanai⁵ iekļauts rīcības plāna pasākums – izveidot Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu mācību poligonu, nodrošinot pilnvērtīgu un kvalitatīvu apmācību procesa īstenošanu, taktisko iemaņu pilnveidošanu, jaunās tehnikas aprīkojuma apgūšanu, tādējādi veicinot Iekšlietu ministrijas sistēmu iestāžu darbības augstāku efektivitāti.

4. Priekšlikumi sistēmas uzlabošanai

Nepieciešams veidot vienotu mājaslapu, kur iedzīvotāji varētu iegūt informāciju par visām valstī iespējamām katastrofām un rīcību pirms katastrofas, tās laikā un pēc tās.

Nepieciešams modernizēt esošo apziņošanas sistēmu vai arī ieviest jaunāku apziņošanas sistēmu, piemēram "šūnu apraide", kur, izmantojot mobilo sakaru operatoru infrastruktūru un mobilos telefonus, iedzīvotāji tiek brīdināti un apziņoti

⁵ Ministru kabineta 2015.gada 16.februāra rīkojums Nr.78 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai".

apdraudētajā teritorijā.

Nepieciešams aicināt pašvaldības veidot apvienotās pašvaldību civilās aizsardzības komisijas.

Pabeigt kursa "Cilvēkdrošība" ieviešanu vispārējās izglītības iestādēs un profesionālās izglītības iestādēs, lai uzlabotu bērnu un jaunieši zināšanas par rīcību dažāda veida apdraudējumos.

4.1. Organizatoriski, normatīvi uzlabojumi – funkcijas utt.

2014.gadā Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Iekšlietu ministriju ir izstrādājusi un 2014.gada 12.jūnijā Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts informatīvais ziņojums "Par civilās aizsardzības kursa izmaksām, ieviešanas grafiku vispārējās izglītības iestādēs un profesionālās izglītības iestādēs" (VSS-525), kur veikts mācību kursa „Cilvēkdrošība” izmaksu aprēķins un ieviešanas grafiks.

Valsts civilās aizsardzības plāns papildināts ar jaunu pielikumu par ēku un būvju sabrukumu, kurā noteikti preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi atbildīgās institūcijas, izpildītāji, kā arī pasākumu izpildes termiņi⁶.

2014.gadā izstrādāts un 2014.gada 10.jūlijā Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts likumprojekts "Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums" (VSS-626), kur salīdzinājumā ar iepriekšējo regulējumu tiek paredzēta attiecīgo ministriju un pašvaldību konkrēta atbildība katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanā, noteikti infrastruktūras īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumi civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas jomā, kā arī noteikts, ka civilās aizsardzības pasākumi jāplāno pamatojoties uz riska novērtēšanas rezultātā iegūtiem datiem. Likumprojekts "Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums" izskatīts Ministru kabineta sēdē 2015.gada 14.jūlijā (Ministru kabineta 2015.gada 14.jūlija sēdes protokols Nr.34 29.§).

2015.gada 13.martā VUGD nosūtīja priekšlikumus Iekšlietu ministrijai par iepirkumu procedūru piemērošanu, informējot, ka ir nepieciešamas izmaiņas Publisko iepirkumu likumā:

- VUGD nodrošinājumā atrodas individuālās aizsardzības sistēmas avārijas un glābšanas darbu (turpmāk - AGD) uzdevumu izpildei. Sistēma paredzēta ugunsdzēsējiem glābējiem, veicot plaša spektra tehnogēna rakstura un dabas ietekmes avāriju seku likvidācijas, kā arī glābšanas uzdevumu izpildei. Šāda tipa glābšanas darbības notiek gan Latvijas Republikas teritorijā, gan Starptautiskajās glābšanas un humanitārajās operācijās. AGD operācijas ir raksturojamas arī kā liels risks pašiem ugunsdzēsējiem glābējiem ar mākslīgiem un dabīgiem apdraudējumiem, kas rada psiho fiziskās slodzes no ierobežotām kustībām un redzamības iespējām infrastruktūras objektos, ierobežota skābekļa pieplūde elpošanai, kā arī no lielas fiziskās slodzes, ko galvenokārt veido AGD uzdevumu

⁶ Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra rīkojums Nr.581 "Grozījumi Valsts civilās aizsardzības plānā".

izpildei nepieciešamais pārnēsājamais materiāltehnisko līdzekļu daudzums, striktas prasības pret AGD darbības ātrumu, cietušo evakuāciju un pirmās palīdzības sniegšanu, avāriju seku likvidāciju. Ugunsdzēsējiem glābējiem veicot AGD uzdevumus, jābūt spējīgiem pārvarēt ārējo laikapstākļu izmaiņas plašos diapazonos, infrasarkanā starojuma ietekmi no degošiem objektiem, kā arī infrastruktūras konstrukcijas un atklātā apvidus reljefa īpatnības, saglabāt psiholoģisko un fizisko stāvokli un izpildīt AGD uzdevumu. Ugunsdzēsēja glābēja, kurš pilda AGD uzdevumus, neatbilstošs nodrošinājums, var novest pie viņa bojāejas un iespējams politiskajām sekām Latvijas Republikas interesēm, jo netiks izpildīta cilvēku glābšanas un avāriju seku likvidācijas funkcija, netiks novērsta valsts un privāto īpašumu bojāeja. AGD kvalitātei, aizsardzībai no mākslīgā un dabīgā apdraudējuma, kā arī AGD darbības nodrošināšanai ir izvirzāmas paaugstinātas prasības.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, VUGD ir izvērtējis drošības un aizsardzības iepirkumu jomas, kurām būtu nepieciešams atvieglot iepirkumu procedūru veikšanu:

- elpošanas aparāti un komponentes, kas savietojas ar specializētajām aizsargķiverēm ugunsdzēsības un glābšanas darbiem, kuras ir aprīkotas ar apgaismes ierīci veidojot vienotu aizsargsistēmu;

- ugunsdzēsēju individuālais aizsargtērps, kurā arī ietilpst aizsargzābaki, cimdi un dežūrforma, kas veido vienu aizsardzības kopumu, kas veido vienu kopumu neradot ugunsdzēsējam glābējam diskomfortu un risku savainoties;

- ķīmiskie aizsargtērpi – paredzēti darbam ķīmiski piesārņotā vidē;

- aprīkojums, kurš paredzēts glābšanas darbiem uz ūdens un zem ūdens.

AGD apdraudējumu vide, ugunsdzēsēja glābēja siltumprodukcijas diapazoni un prasības AGD kvalitātei atrodas ārpus ISO standartizētajam novērtēšanas procedūrām, līdz ar to nav iespējams pielietot Publisko iepirkumu likuma 17.panta prasībām atbilstošas novērtēšanas procedūras, sagatavojot specifikācijas atklāta iepirkumu modelim un nav iespējams garantēt AGD kvalitāti. AGD kvalitāte ir nosakāma ārpus ISO standartizācijas prasībām, ko apstiprina izņēmums, Ministru kabineta 2003.gada 11.februāra noteikumi Nr.74 "Prasības individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, to atbilstības novērtēšanas kārtība un tirgus uzraudzība" standartizēto novērtēšanas procedūru sarakstā, tām nepastāv arī ekvivalentas procedūras. AGD kvalitāti, kuras pamatā ir īpašumtiesību un savstarpēji saistīto tekstilmateriālu tehnoloģiju sistēmas, VUGD nosaka galvenokārt ar kvalitātes novērtēšanas metodoloģijām, kas neatbilst Publisko iepirkumu likuma 17.panta prasībām. Līdz ar to šādas metodoloģijas nevar būt izmantotas par pamatu atklāta iepirkuma modeļa veikšanai. Rezultātā, iespējami mainot AGD īpašumtiesību tekstilmateriālu sistēmas, nevarēs garantēt AGD atbilstību vajadzībām, jo nevarēs piemērot novērtēšanas metodoloģijas, kas neatbilst Publisko iepirkumu likuma 17.panta prasībām.

Ātras, drošas reaģēšanas nolūkos VUGD ir nepieciešams pāriet uz viena veida specializēto tehniku un ekipējumu, lai ugunsdzēsēji glābēji varētu aizvietot viens otru veicot ugunsdzēsības vai glābšanas darbus bez papildus apmācības no jebkuras struktūrvienības, kā arī pārdislocējot tehniku pa visu valsti. Šādas prasības

ir attiecināmas uz:

- hidrauliskiem un pneimatiskiem glābšanas instrumentiem, komponentēm un citam aprīkojumam, kas ir ar dažādām funkcijām, bet savā starpā savietojami;
- autokāpnēm, autopacēlājiem, autocisternām un citai specializētai tehnikai.

Secinājumi problēmu risinājumiem:

- VUGD funkciju īstenošanai nepieciešamais aprīkojums un pakalpojumi ir kļuvuši dārgāki nekā vidējā tirgus cena, līdz ar to būtu nepieciešams paaugstināt iepirkuma sliekšni no 4000 *euro* līdz 10 000 *euro*;

- noteikt Publisko iepirkuma likuma piemērošanas izņēmumu, iegādājoties preces un pakalpojumus VUGD vajadzībām, nodrošinot ugunsdzēsības un glābšanas darbu funkciju.

Priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem Publisko iepirkumu likumā Iekšlietu ministrija iesniedza Finanšu ministrijai. VUGD priekšlikums par ierosinājumu paaugstināt Publisko iepirkumu likuma 8.² panta piemērošanas minimālo līgumcenu sliekšņus precēm un pakalpojumiem no 4000 *euro* līdz 10 000 *euro* tika atbalstīts un tiks iekļauts jaunajā Publisko iepirkumu likumprojektā.

Ilgtermiņā VUGD nepieciešams nodrošināt amatpersonas dienesta pienākumu pildīšanai nepieciešamo kvalitāti, nodrošinot individuālās aizsardzības līmeni un izdzīvotspēju.

Pasākuma mērķis: nodrošināt katru ugunsdzēsēju glābēju ar individuāliem aizsardzības līdzekļiem, atbilstoši pieejamam finansējumam. Līdz šim tika iegādāti zemākās kategorijas individuālie aizsarglīdzekļi, tādejādi samazinot parametru prasības līdz pieļaujamam minimumam, kas ekstremālās situācijās var radīt citu individuālā aizsarglīdzekļa svarīgu aizsardzības parametru samazinājumu.

Mērķa sasniegšanai nepieciešams iegādāties speciālos ugunsdzēsēja glābēja individuālos aizsarglīdzekļus - ugunsdzēsēja glābēja aizsargtērpus, cimdus, ķiveres, zemķiveres pasegas, aizsargzābakus un dežūrformas tērpa priekšmetus.

Lai nodrošinātu un sasniegtu pilnvērtīgu ugunsdzēsēja glābēja aizsardzības līmeni, ir jāiegādājas jaunas augstākas kategorijas individuālie aizsardzības līdzekļi, kuru aptuvenās izmaksas sastāda 1 113 830 *euro* (2016.-2018.gads), kā arī nepieciešams nodrošināt amatpersonas ar ikdienas formas tērpu, kuru aptuvenās izmaksas sastāda 349 860 *euro* (katru gadu)⁷.

Šobrīd Nodrošinājuma valsts aģentūra organizē projekta „Par formas tērpa priekšmetu modernizācijas pētījumu veikšanu” īstenošanu. Tā rezultātā tiks izstrādāts jauns speciālais ugunsdzēsēja glābēja individuālās aizsardzības ekipējums, nodrošinot pilnvērtīgu ugunsdzēsēja glābēja aizsardzības līmeni. Ugunsdzēsēju glābēju pāreja uz jauno individuālās aizsardzības ekipējumu prasīs VUGD papildus finanšu līdzekļus.

2014.gadā izstrādāts un 2014.gada 27.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts Ministru kabineta noteikumu projekts „Ugunsdrošības noteikumi”, kur salīdzinājumā ar iepriekšējo regulējumu tiek paredzēts ka:

- atskatot ugunsgrēka trauksmes signālam personai ir pienākums evakuēties

⁷ Aprēķini veikti pēc provizoriskām cenām, jo iepirkumu procedūras rezultātā cena var mainīties.

no ēkas vai būves;

- personai, kura organizē praktiskās nodarbības saskaņā ar rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam, ir nepieciešama profesionālā izglītība ugunsdrošībā vai attiecīga apmācība ugunsdrošības jomā.

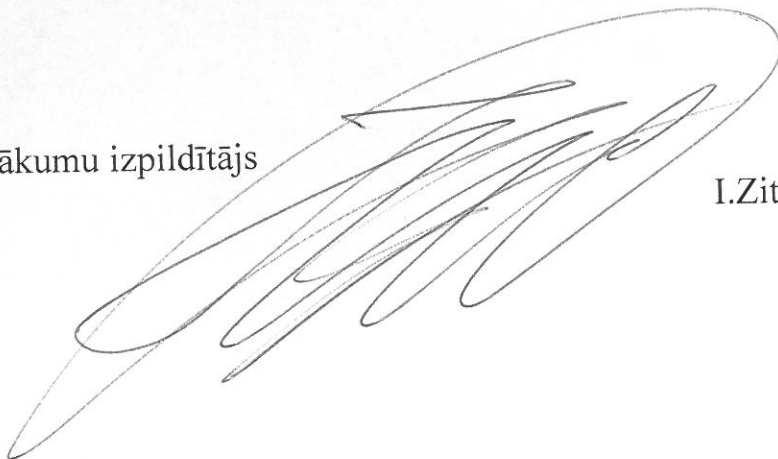
Noteikumu projektā precizēts regulējums par:

- evakuācijas ceļiem;
- drošības zīmju lietošanu;
- uguns aizsardzības sistēmu uzturēšanu.

Noteikumu projektā noteikts aizliegums izmantot būves būvprojektā neparedzētam lietošanas veidam, noteikti apstākļi, kas pielīdzināmi nepieļaujamajam riskam un noteikts, ka dzīvojamās telpās jāizvieto autonomie dūmu detektori.

VUGD vairākkārt sniedzis intervijas masu saziņas līdzekļiem par nepieciešamo rīcību gadījumā, kad nostrādā automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma un automātiskā balss ugunsgrēka izziņošanas sistēma. VUGD sagatavojis informāciju masu saziņas līdzekļiem par rīcību, ja nostrādā automātiskās uguns aizsardzības sistēmas. Informācija pieejama VUGD interneta mājas lapā: <http://vugd.gov.lv/lat/aktualitates/zinas/7442-par-ricibu-automatiskas-ugunsaizsardzibas-sistemas-nostrades-gadijuma>.

Priekšnieka pienākumu izpildītājs
ģenerālis

I. Zitāns

Opolā, 67075853
ieva.opola@vugd.gov.lv

Baltmanis, 67075818
martins.baltmanis@vugd.gov.lv

Zariņš, 67075841
normunds.zarins@vugd.gov.lv